

реалізовувати власну діяльність на основі досвіду конкурентів, уникаючи власних помилок [1].

Більшість українських підприємців поняттям бенчмаркінгу не оперує, їм не відомі і повноцінні бенчмаркінгові проекти, які б підпорядковувались українськими консультативними фірмами. Хоча, зазвичай, складові бенчмаркінгу трапляються в багатьох проектах із вдосконалення методів роботи українських підприємств.

Висновок. Отже, бенчмаркінговий підхід приводить до суттєвих змін процедури прийняття маркетингових рішень для основи маркетингової стратегії фірми. Задля підвищення обґрунтованості стратегій маркетингу, що забезпечують конкурентоспроможність фірми в сучасних стає необхідним вивчення досвіду лідерів.

Література.

1. Грідін О.В., Столенко Н.А., Міненко Д.І. Бенчмаркінг, як незамінний інструмент управління діяльністю підприємства. *International Scientific Conference The Modern Trends in the Development of Business Social Responsibility: Conference Proceedings*, May 19 th, 2017. Lisbon, Portugal: Baltija Publishing, pp. 104-106.

2. Дубровин И.А. Маркетинговые исследования: учебное пособие. М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и Ко», 2007. 276 с.

3. Жуків С.А. Оптимізація маркетингової діяльності в регіоні на основі теоретичних аспектів геомаркетингу. *Науковий вісник Мукачівського технологічного інституту*. Мукачево: МГІ, 2007. № 4. С. 73-77

4. Савчук В. Управленческий учет издержек. *Бухгалтерская наука*. 2008. № 7/8 (49/50). С. 29-34.

5. Синяева И. Развитие ПР в системе бенчмаркетинга. *Маркетинг*. 2000. № 4(53). С. 79-88.

6. Тенденції розвитку маркетингу в умовах економічних трансформацій / Р.В. Федорович [та ін.]; за ред. проф. Р.В. Федоровича. Тернопіль: ФО-П Шпак В.Б., 2017. 303 с.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ РЕСУРСИ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Заїка О.В., студентка*

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Інтелектуальний капітал сьогодні в усьому світі визнаний

* Науковий керівник – Грідін О.В., к.е.н., старший викладач

ключовим фактором конкурентоспроможності і розвитку економіки на всіх рівнях. Адже світовий досвід свідчить, що динамічний розвиток економіки країн і підприємств реального сектору економіки залежить від накопиченого в них інтелектуального капіталу та умов його розвитку. Знання, ключові компетенції, інтелектуальна власність і її захист, якість людських ресурсів найбільшою мірою визначають позицію економічних суб'єктів в ринковому середовищі, їх вартість, перспективи розвитку.

У розвинених країнах світу випереджаючими темпами зростає частка економіки знань, що включає наукомісткі види економічної діяльності, інформаційні, телекомунікаційні технології, освіту, охорону здоров'я та ін. Відповідно відставання України в науково-технологічному розвитку стає все більш відчутним, а отже необхідні кардинальні заходи, спрямовані на стимулювання формування та розвитку інтелектуального капіталу, інноваційних процесів, пошуки ефективних інструментів управління інтелектуальним капіталом, збільшення інвестицій в людський капітал, в науку і освіту.

Концепція інтелектуального капіталу еволюційно сформувалася на стику теорії людського капіталу та інноваційного менеджменту. Серед усіх розглянутих дефініцій інтелектуального капіталу можна виділити кілька підходів до визначення його сутнісних характеристик:

- інтелектуальний капітал як сукупність знань і умінь працівників [2, 5];
- інтелектуальний капітал як перевищення ринкової вартості над вартістю активів [7, 10];
- інтелектуальний капітал як ключове джерело розвитку країни, регіону, підприємства [8, 11].

Отже, інтелектуальний капітал, як частина людського капіталу та інтелектуального потенціалу, являє собою сукупність взаємопов'язаних інтелектуальних ресурсів, ефективність використання яких призводить до зростання конкурентоспроможності як країни в цілому, так і окремих підприємств.

Інтелектуальні ресурси представляють собою один з видів економічних ресурсів, що включає в себе результати творчої та інтелектуальної праці людей, а також організаційні знання, властиві суб'єкту, які можуть довго використовуватись для виробництва благ і їх комерціалізації [2, 3, 9].

Виділяють дві групи інтелектуальних ресурсів. До першої групи відносяться людські ресурси, які представляють собою працездатне населення, що своїми вміннями, знаннями та навичками створює

валовий продукт країни.

В основі формування людських ресурсів лежать два основних компоненти:

- ринок праці - дозволяє раціонально залучати, розподіляти і використовувати працю, також завдяки забезпеченню нормального рівня доходів і добробуту людей, дозволяє домогтися стабільного рівня відтворення трудових ресурсів;

- система вищої та професійної освіти - забезпечує підготовку і систематичне професійне навчання висококваліфікованих кадрів за всіма основними сферами трудової діяльності, тим самим істотно поліпшуючи якість людських ресурсів та ефективність їх праці [8].

До другої групи інтелектуальних ресурсів відноситься інноваційна діяльність - комплекс наукових, організаційних, технологічних, фінансових та комерційних заходів, спрямований на комерціалізацію накопичених знань. До цієї групи входять наступні три інтелектуальні ресурси:

- ринок інтелектуальної власності - відповідає за стан реєстрацію, оновлення та купівлю-продаж результатів інтелектуальної діяльності суб'єктів господарювання. Його стан характеризує рівень комерціалізації інновацій, зв'язку суб'єктів, які здійснюють інноваційну діяльність, і органів державної влади, що забезпечують взаємовигідне співробітництво в правовому полі;

- інноваційна інфраструктура - наукові, технічні, інформаційні та фінансові ресурси і організації, що забезпечують здійснення інноваційної діяльності суб'єктів господарювання. До цієї групи ресурсів можуть входити як об'єкти державної інноваційної інфраструктури, так і комерційні підприємства, які надають послуги з надання доступу до інноваційної інфраструктури;

- інноваційна діяльність підприємств - включає в себе результати інноваційної діяльності підприємств щодо розробки та впровадження нових технологій, продукції. Цей ресурс є одним з найбільш важливих в даній групі, оскільки його активність визначає стан як ринку інтелектуальної власності, так і необхідність в інноваційній інфраструктурі [1, 4, 6].

Отже, в умовах інтелектуалізації суспільства інтелектуальні ресурси є визначальними економічними ресурсами. Вони є основою добробуту підприємств та поряд з матеріальними ресурсами визначають конкурентоспроможність підприємств і виступають ключовим фактором їх стійкого динамічного розвитку.

Література.

1. Skudlarski J. The theoretical aspects of innovation / J. Skudlarski, S.O. Zaika, O.V. Gridin // Актуальні проблеми інноваційної економіки. – Випуск № 1. – С. 17-25.
2. Брукинг Э. Интеллектуальный капитал: ключ к успеху в новом тысячелетии / Э. Брукинг: [Пер. с англ.] / Под ред. Л. Н. Ковачин. - Питер, 2001. - 288 с.
3. Гонтарєва І. Кількісна оцінка затрат інтелектуальних ресурсів при визначенні комплексної ефективності розвитку промислового підприємства / І. Гонтарєва // Економічний аналіз. - 2011. Випуск 8. Ч.2. - С. 91-94.
4. Заїка С.О. Теоретичні аспекти управління інвестиційно-інноваційною діяльністю аграрних підприємств / С.О. Заїка // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Економіка і менеджмент». – Випуск 11. – 2015. – С. 101-106.
5. Заїка С.О. Управління інтелектуальним капіталом як чинник забезпечення конкурентоспроможності підприємства / С.О. Заїка, О.В. Грідін // Вісник ХНТУСГ: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ, 2016. – Вип. 177. С. 176-186.
6. Заїка С.О. Фактори формування інноваційного потенціалу підприємств / С.О. Заїка // Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. – Том 20. – Випуск 6. – 2015. – С. 94-97.
7. Захарова О.В. Управління інвестуванням у людський капітал: методологія, оцінка, планування. - Донецьк, ДВНЗ «ДонНТУ», 2010. - 378 с.
8. Кендюхов О.В. Інтелектуальний капітал підприємства: методологія формування механізму управління / НАН України; Інститут економіки промисловості. - Донецьк : ДонУЕП, 2006. -308 с.
9. Луцк М.В. Інтелектуальні ресурси в системі інноваційного розвитку економіки / М.В. Луцк, Р.А. Семів // Вісник університету банківської справи НБУ. - 2013. - №1 - С.117-121.
10. Мазнев Г.Є. Сутнісна характеристика інтелектуального капіталу / Г.Є. Мазнев, С.О. Заїка, О.В. Грідін // Науково-практичний журнал «Причорноморські економічні студії». – 2016. – Вип. 10. – С. 36-47.
11. Швиданенко Г. О. Інтелектуальні ресурси: визначення та систематизація / Г. О. Швиданенко // [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу : kneu.edu.ua.